СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 41. Джерзі Сити, Н. Дж., субота, 19-го лютого 1938. No. 41. Jersey City, N. J., Saturday, February 19, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ХОЧУТЬ ПОЛАГОДИТИ СПРАВУ МІЖНАРОДНІХ ДОВГІВ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт відбув секретні наради з провідними одиницями в конгресі над справою полагодження военних довгів, що їх винні чужі держави Америці. Тих довгів є 12 біліонів, і чужі держави від кількох літ цілком перестали їх сплачувати. Ці довги стоять на перешкоді міжнародній торговлі. Президент хотів знайти якусь розвязку головно з довгами Великої Британії, з якою Америка входить у чимраз тісніші звязки й хотілаб тепер заключити торговельний договір. Покищо точного висліду тих нарад не оголошено, але назагал представники конгресу поставились холодно до пропозиції президента.

ПЛЯНУЮТЬ ВСЕАМЕРИКАНСЬКУ ФЕДЕРАЦІЮ.

БУЕНОС АЙРЕС (Арґентина). — Держави Полудневої Америки звернулися до Злучених Держав Америки, щоб вони скликали наради всіх держав з Північної і Полудневої Америки й щоб під своїм надзором створили свого роду федерацію всіх тих держав. Бо розвій міжнародніх подій вказує, що слабі держави Полудневої Америки вже не є такі безпечні від нападу інших потуг, як це їм дотепер здавалося. Їм потрібно якоїсь великої охоронної сили, а таку силу може дати тільки Північна Америка.

БРАЗИЛІЯ ПРИПИНЮЄ НІМЕЦЬКУ ПРОПАҐАНДУ.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО. — Бразилійський диктатор Варґас казав припинити націстичну діяльність тамошніх німців, а навіть обмежив загально-націстичну пропаґанду, яка в останніх місяцях була в Бразилії дуже змоглася. Ця пропаґанда досить непокоїла Північну Америку, бо вона підозрівала, що ця пропаґанда є німецькою підготовою для захоплення переважаючих впливів у Бразилії. Щоб ці підозріння розвіяти, Варґас казав припинити націстичну пропаґанду, даючи тим доказ, що між бразилійським урядом і Німеччиною нема ніяких скритих звязків.

АМЕРИКАНСЬКІ БОМБОМЕТИ ЛЕТЯТЬ У ҐОСТІ ДО ПОЛУДНЕВОЇ АМЕРИКИ.

ЛАЙМА (Перу). — Пять американських бомбових літаків, що виїхали були в ґостинну подорож до Полудневої Америки, щоб тим способом задемонструвати американську силу, залетіли щасливо до столиці Перу, Лайми, покриваючи поверх дві тисячі миль дороги. Населення зустріло їх овацийно. Звідтам вони полетять до Арґентини.

КРИТИКУЄ МОРЕПЛАВНИЙ ПРОМИСЛ.

ВАШИНҐТОН. — Голова мореплавної комісії, Кенеді, зложив перед президентом звіт про відносини в американськім мореплавстві. Він сказав, що в мореплавстві не лиш існують погані відносини між власниками корабельних ліній і робітниками, але також американські торговельні кораблі не стоять на висоті свого завдання. Мореплавство занепадає тому, що американські будівельні компанії жадають страшенно високих цін за будову кораблів, два рази стільки, що чужі фірми. Через те є застій у будові нових кораблів. Кенеді радив, щоб уряд брався за будову кораблів, або щоби позволено будувати кораблі в чужих доках.

ХОЧУТЬ ЗБЕЗЧЕЩУВАТИ ЖІНОК, ЩО ҐАЗАРДУЮТЬ.

НЮ ЙОРК. — Суддя в Кони Айленд, Соломон, сказав, що добре булоб, якби суд виставляв на сміх і зневагу тих жінок, що грають ґазардові гри в карти. Він сказав, що в останніх часах появляються чимраз частіше такі приватні і публичні клюби, в яких жінки ґрають у карти. В той спосіб, говорив суддя, жінки не лиш бротрачують гроші, гірко зароблені чоловіками, але ще себе деморалізують.

БРУКЛИНСЬКИЙ КАЛЕДЖ УЧИТЬ ДОБРОЇ ПОВЕДІНКИ.

БРУКЛИН, Н. Й. — Бруклинський каледж постановив розпочати для своїх студентів і студенток лекції доброї поведінки. Будуть учити, як поводитися в ріжних ситуаціях, а саме, що робити, коли в ґурті приходиться платити за щось, як поводитися підчас танців, підчас розмови в товаристві за столом, що говорити в телефонній розмові, куди йти та як зодягатись і т. п. Бо такі, на перший погляд незначні ситуації завдають людям чимало мороки й потягають нераз за собою поважні наслідки.

ПЛЯНУЮТЬ РЕОРҐАНІЗАЦІЮ МЕДИЧНОЇ ПОМОЧИ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорський комісар шпиталів, д-р Ґольдвотер, сказав, що справу шпитальної помочи людям треба переорґанізувати. Бо нині так є, що зо шпиталів користають люди або цілком даром, або мусять платити дуже високі ціни, коли хочуть дістати приватну лікарську обслугу. Треба знайти середню дорогу. В Ню Йорку є нині міліон людей, які радо згодилисяб платити річно невелику оплату, щоб на випадок недуги мати забезпечений шпиталь і солідну лікарську опіку. Якби вони заплатили ті вкладки, то це булоб великою полекшею для шпиталів, а також люди діставалиб далеко кращу лікарську опіку, говорив Ґольдвотер. Та цим мусить хтось занятись.

ЛЕГКИЙ ВСТУП ДО ДОМУ БОЖЕВІЛЬНИХ.

НЮ ЙОРК. — Американський журналіст Ален Бернард хотів переконатися про відносини в американських заведеннях для божевільних і, вдаючи божевільного, дістався туди без великих перешкод. Уже тяжче було звідтам видістатись, говорив він. Дослідна комісія нюйорського стейту під проводом сенатора Мекнебо покликала його для зізнань у тій справі. Бо він викрив також деякі неприємні справи.

ЛЯВІНА ЗАСИПАЛА ЛЕЩЕТАРІВ ПІД ЧОРНОГОРОЮ.

З Ворохти вибралися 60 лещетарів, учасників військового лещетарського курсу, на прогульку на гору Заросляк. Тому, що западала ніч і в горах настала сильна сніговія, лещетарі рішились вернутися з верху до захисту на Заросляку, поділившись на дві ґрупи. В дорозі під Кізлами лещетарі спричинили лявіну. Рятуючи життя, вони стали втікати на лещетах у долину. Всеж таки лявіна захопила з одної ґрупи шістьох лещетарів, з другої двох. Усіх шістьох лещетарів з першої ґрупи швидко відкопали живими, з другої ґрупи врятували тільки одного, а один, лісник із Кремянця, Савіцкі, пропав під снігом і його не вдалося віднайти. Нема сумніву, що він уже не жие. В минулому місяці було вже кілька лещетарських катастроф з траґічним вислідом.

ЗАСИПАВ СЕЛЯНИНОВІ ПОРОШКОМ ОЧІ І ПРОБУВАВ ОГРАБИТИ.

На дорозі в Острові, сокальського повіту, якись грабіжник напав на господаря Мартина Шимського з Нового Двора і, поваливши його на землю, засипав йому якимсь порошком очі. Опісля придушив його колінами і хотів зрабувати йому 1,000 зл., які той мав при собі. Врешті Шимський вирвався з рук напасника і втік до найблизшого дому, а згодом повідомив поліцію. Під замітом нападу арештували Адама Кунаха з Острова.

ВІЙНА З ВИДРАМИ В АНҐЛІЇ.

Анґлія не могла великої уваги присвятити підготові до війни, бо вела війну... з видрами. Саме тепер міністер внутрішніх справ Анґлії заявив у палаті громад, що війна з видрами, яку почали ще в 1932 р., щасливо закінчена. Шкідливі гризуни зовсім уже винищені на території злученого королівства і фармери можуть уже тепер спокійно спати.

В 1927 р. якийсь підприємчивий купець кожухами привіз до Анґлії одну пару американських видр, думаючи розплодити їх для торговлі шкірками. Видрам вдалося доволі швидко втекти і вони почали множитися з такою швидкістю, що вже по двох роках нараховували їх на добрих 3 міліони. Звірята стали згодом для населення справжнім нещастям. Видри, поселившись як завжди у водах, нарушили гати і внаслідок їх роботи в 1933 р. трапилася в околицях Северна велитенська повінь, яка спричинила багатотисячні шкоди.

Після того випадку анґлійський уряд рішив ужити якнайенерґійніших засобів, щоб винищити видри. Боротьбу з видрами повели дуже послідовно й витревало, так, що вже у 1935 р. міністерство внутрішніх справ повідомляло, що вже 95 проц. видр винищено. Одначе тим успіхом уряд не міг вдоволитися, бо вистало залишити хочби 1 пару в живих, щоб нова видряча „пошесть" поширилась. Треба було ще 2 років, щоб шкідливих гризунів винищити щодо одного.

СВІТ В ОБРАЗКАХ

ЧИ БУДЕ МАТИ ЧАС?

З Москви йдуть чутки про „роман" між червоним диктатором Йосифом Сталіном і комуністичною робітницею Марією Демченко, що приїхала до Москви до советського парляменту. Чутки додають, що Сталін післав їй спеціяльних професорів, щоб її вчили приватно. Інші чутки сумніваються, чи серед масового розстрілювання ворогів Сталін буде мати час на „романтичні" інтереси.

ДИПЛЬОМОВАНИЙ ІНЖИНІР — ВЛОМНИКОМ.

У Варшаві арештували молодого інжиніра Іґнаца Шаберского, сина заможних родичів із Білостоку, що в ріжних забавових місцях робив знайомства з ліпшими дамами, щоб їх окрадати. Він робив відтиски ключів у їх мешканнях і заходив потайки, коли нікого не було вдома. Поліція довший час не могла попасти на сліди злодія, аж коли почали пильно обсервувати, здемаскували інжиніра Шаберского. Його арештували. В його мешканні знайшли цілий склад злодійських знарядів.

ЗА РОДИННУ ЧЕСТЬ.

На подвірі Катерини Альґерд у Кольонії коло Ґаїв, львівського повіту, застрілено 24-літнього Йосифа Ґлезнера. Доходження викрили, що вбивником був 30-літній Франц Бонка з Миклашева за намовою Олекси Тютки з Ґаїв. Тютка рішив пімститися на Ґлезнері, що звів йому шваґерку, і до виконання пімсти намовив Бонка, якого арештували.

ВИЗИСКАВ СЕЛЯНИНА.

Якийсь „торговець" найняв Василя Наконечного за 15 зл. перевезти з Судової Вишні до Львова на вул. Казимирівську паки з порожніми пляшками. Коли в морозі Наконечний проїхав возом зо згаданим вантажем кількадесять кільометрів і вивантажив його перед склепом Гальперна у Львові, згаданий „торговець" велів йому зачекати на гроші, а сам щез. Наконечний чекав з конем цілу ніч на морозі й не дочекався. Повідомлена поліція устійнила, що обманець називається Філер і живе у Львові при вул. Ядвиги.

ЗГОЛОСИВСЯ В ПОЛІЦІЇ Й ВИДАВ ТОВАРИШІВ.

В поліції в Мацьківцях, повіт Перемишль, зголосився Домінік Дратва з Рокітниці, повіт Ярослав, і заявив, що разом з пятьма товаришами ограбив 28-го серпня м. р. купця Шляму Кноля. Дратва каже, що гризло його сумління і „щось страшило його по ночах". За порадою сповідника він зголосився в поліції. Його арештували.

УРЯДОВЕЦЬ ПІДПАЛИВ БУДИНОК ККО.

Під замітом підпалу будинку Комунальної Каси Ощадности в Снятині ще в жовтні м. р. арештували тепер урядовця Каси, 29-літнього Тадея Созаньского. Созаньскі оправдується, мовляв, спаленням книг він бажав затерти сліди зловживань, що їх він поповняв від довшого часу, присвоюючи собі ріжні квоти з каси, разом на суму 7,000 зл. Созаньского перевезли до арешту окружного суду в Коломиї.

ДВІ МІРКИ.

В Острові, пов. Рудки, в часі літніх ферій вела садок Р. Ш. укінчена семинаристка Варвара Стахович. Вона зробила прогульку з дітьми до садку в Загірю. Коли верталась до Острова, вибігли з польської „светліци" кілька осіб на дорогу і один кликнув: „ідзе руска свіня". Дівчина, подразнена таким виступом поляка перед українськими дітьми, звернула той сам епітет під його адресою. За цю відповідь дістала недавно п. Варвара Стахович на виїзднім окружнім суді в Рудках кару одного року вязниці з припиненням на 5 літ. Вона зробила практичний курс і надіялась дістати учительську посаду, а так її надія пропала.

ПРИСУД У ПРОЦЕСІ ПРОТИ МОЛОДІ З РАДЕХІВЩИНИ

ВАРШАВА. — Польська Аґенція Телеграфічна подає, що закінчився перший процес проти української молоді з радехівського повіту в Галичині. Перед польським судом стануло 30 молодих сільських хлопців і студентів, яких польський прокуратор обвинувачував у приналежності до Орґанізації Українських Націоналістів. З них засуджено 19 на вязничну кару від одного до 12 років. Незабаром зачнеться другий процес проти 25 хлопців з того самого повіту. Їх також судитимуть за участь у „революційній акції".

КАРАЮТЬ ЗА ЦЕРКОВНИЙ ПОХІД.

ЛЬВІВ. — Пишуть з Долини до „Діла" (ч. 27), що долинське староство наложило грошеву кару у висоті 50 зл. на пароха в Долині, о. М. Чорнегу, „за уладження демонстраційного походу на цвинтар у Зелені Свята", а на 20 учасників походу, що несли вінці, грошеву кару від 5 до 20 зл. Очевидно, що похід на цвинтар у Зелені Свята відбувся в Долині, як що року, згідно з тим, як це приписує обряд української церкви.

ЗАБОРОНИЛИ ОГОЛОШУВАТИ ПАНАХИДУ ПО КРУТЯНЦЯХ.

ЛЬВІВ. — З Кремянця на Волині пишуть до „Діла" (ч. 27), що польське староство заборонило надрукувати клепсидри про панахиду по юнаках, що згинули під Крутами в бою з большевиками. Не зважаючи на те, на панахиду, що відбувся в церкві 30. січня, прибула така маса народу, що вірних не можна було помістити в церкві.

НЕБУВАЛИЙ ЙОРДАН НАД ЗБРУЧЕМ.

ЛЬВІВ. — Львівське „Нове Село" подає допис з села Підфилипе, повіт Борщів, яке лежить недалеко Збруча. В дописі описується цьогорічне водосвяття на Йордан, що відбулося в ріці Збруч. Допис подає, що як зявилася над рікою процесія, то з другого боку почали виходити гуртами з хат винуждилі селяни-колхозники й приглядатися до водохрещення. Колхозники хрестилися та голосно молилися. Та надійшли чекісти і почали товпу розганяти. По скінченні водосвяття люди з „червоного пекла" кинулися з відрами по свячену воду. Зачерпали води та втікали перед большевицькими посіпаками. Але сталася нечувана подія. Один чекіст прибіг до Збруча, ніби відганяти колхозників від ріки. Та ненадійно кинув кріс і одним скоком перейшов на галицький бік. Большевицького граничника-втікача взяли польські граничники на станицю прикордонної сторожі.

ВЖЕ Й „ТАРАС БУЛЬБА" НА ІНДЕКСІ.

КИЇВ. — „Тарас Бульба", опера М. Лисенка, яку по переробці виставлювано з великим успіхом між іншим також у Москві і яку хвалив навіть сам Сталін та за яку Київська Опера дістала ордер Леніна, а артисти нагороди — тепер уже недобра. Винайшли, що в ній забагато „націоналізму" та що нею кермував Андрій Хвиля, котрий тепер в очах Москви є „українським націоналістом".

ЗРАДІЛИ.

ПАРИЖ. — Російська іміґрантська ґазета „Пасльднія Новості" (білоґвардійська) дуже зраділа, що в Киеві „поновлено видавання урядових ґазет російською мовою".

„КОЗА ДЕРЕЗА" ВДРУГЕ НА РАДІО.

УЖГОРОД. — Кошицька радіостація передала другим наворотом оперетку „Коза Дереза", в якій безсмертний Лисенко виспівав усю свою любов до наших найменших. Та оперетка тішиться таким великим успіхом, що празька короткохвильна стація намагалася записати її на звуковий пасок для української іміґрації в Америці.

КОРОТКО, АЛЕ ЯСНО.

РИМ. — Советський дипльомат Федір Бутенко, що втік до Італії, щоб рятувати життя перед насланими з Москви чекістами, представляючи життя в Советах, сказав, що там тепер людям гірше живеться ніж за царату.

МОСКВА ЗАПЕРЕЧУЄ.

МОСКВА. — Комісар справ закордонних, Літвінов, твердить, що фашисти вбили в Букарешті советського дипльоматичного представника Федора Бутенка, або його схопили і тоді вимусили від нього писання ріжних заяв. Він каже, що Бутенка нема в Італії, та що це якась інша особа прикидається Бутенком.

ЩО НА ЦЕ БУТЕНКО?

Це правда, що Ф. Бутенко живе в готелі й не показується. Але він подає, що вилеґітимувався перед журналістами, як теж в італійськім міністерстві закордонних справ. Також признається, що виїхав з Румунії на пашпорт, виданий одною з европейських держав. Імени цеї держави не подає.

ЛЯЧНО ДОРАДЖУВАТИ.

МОСКВА. — Чека арештувала Романа Біске, советського громадянина, що був правним дорадником амбасади Злучених Держав. Арештовано також правних дорадників багатьох інших чужинецьких посольств.

А ТО РАЗ ВІДВАЖНІ!

ВИЛЬНО. — Польські офіцири впали до редакції польського часопису „Дзеннік Віленьскі" і побили редактора Цивіньского, доцента університету, за те, що написав про маршалка Пілсудского в такий спосіб, що це міг би хтось вважати зневагою памяти того, що відродив Польщу.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Co., Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

В Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

„РЕОРҐАНІЗАЦІЯ" ЕВРОПИ

В такий спосіб зачинають говорити про політичні відносини в Европі, або точніше: в центральній Европі. Заповідають нову добу. І пишуть, що та нова доба зачнеться формально від наступної неділі, коли то Гітлер проголосить німецькому народові й світові „обеднання" Німеччини з Австрією.

Чому нова доба? На це можна відповісти всіляко. Між іншим так:

По закінченні світової війни зачалася така доба в історії Европи, а то й цілого світу, що її тісно звязано з версайським договором і Лігою Націй і з тими обмеженнями чи оковами, якими спутано тоді Німеччину, та з тим територіяльним розділом, що його довершено у Версаю й у всіх тих договорах і рішеннях Ради Амбасадорів, що наступили пізніше. Ота доба закінчилася тим, що ввесь той версайський договір, що надавав характер повоенній добі, лишився тепер клаптиком безвартісного паперу, на який тепер ніхто не звертає вже найменшої уваги. Таким чином потряслися також ті аморальні засади, що положені в основу тих усіх територіяльних загарбань, якими збогатились ті держави, що були в ласках в аліянтів. Потряслася в основах і та міжнародня політична сила, що по версайськім договорі була в Европі панівна. Її вже нема. І тому наступає основна переміна в міжнародніх відносинах Европи. На перше місце висувається Німеччина. Це вона стає тепер рішальним чинником у новій міжнародній европейській констеляції. І ось тому пишуть, що зачинається для Европи нова доба.

Щож ця доба несе? На це нема в нікого ясної відповіди. Та всі погоджуються з тим, що Німеччина ставитиме тепер щораз нові домагання. А ті домагання будуть того роду, що будуть торкатись інших держав у такий спосіб, що тим державам треба буде давати Німеччині щораз нові концесії — зпочатку економічні, а потім і територіяльні. Очевидно, що треба буде Европі погодитися з тим, що Німеччина в не дуже довгому часі зліквідує Австрію як окрему державу навіть формально. Та це ще булоб нічим і за це тепер ніхто не пішов би воювати з Німеччиною. Та гірше буде, як Німеччина не прийде до згоди з Чехословаччиною. А потім з Польщею, за Данціґ. Бо про наступ на Совети не говоримо. Німеччина мусить, на нашу думку, спершу зробити „порядок" у центральній Европі. Це передбачають баґато політиків і тому й розписалися про Гітлерову „реорґанізацію центральної Европи". Ось та „реорґанізація" вже йде. Тепер тільки питання, чи буде вона переведена мирним шляхом, чи таки мусить кінець-кінцем довести до війни. Виходить, що війни не буде. Але тільки в тому випадку, коли Німеччина діпне свого мирним шляхом.

Е. Інсабато.

КРУТИ

(Промова, виголошена 29. січня 1938 року на святі Незалежности в Римі).

Сьогодні ми спомянули двацяті роковини проголошення незалежности України, що відбулося 22. січня 1918 р., але сьогоднішний день, 29. січня, святий іще й сам по собі кожному українському серці, бо рівно 20 років тому в одному мало відомому містечку, зо зброєю в руках, один проти сотки, без страху і без надії, лава героїв, відділ юнаків, 600 студентів, цвіт української молоді, наклали головами, посвятивши себе несмертельності і визначаючи Батьківщині шляхи слави, відродження й духового обновлення.

Це було в 1917 році. Царська імперія завалилася. Безлад панує на її величезній території. Нації збуджуються й Україна відкриває своє серце розцвилій великій мрії про незалежність Батьківщини.

Але большевизм у короткому часі перебирає владу в Петрограді і занурює свої хижі пазурі по всіх усюдах. Він проповідує загальний мир, закликає до єднання, до братерства; обіцює добробут, простягає руки до всіх пригнічених народів.

Тимчасом українці сформували свій власний уряд, витворили націю, зявилися перед світом як великий і шляхотний нарід. Вони були певні, що ніяка сила не змоглаб перемогти вільної України, ніхто не зміг би закувати її знову в кайдани, обрізати її відрослі крила.

Проте люди з уряду, в цілковитій добрій вірі, бо нема сумніву, що всі вони були справжніми патріотами, захоплюються демократичною ідеольоґією, вірять в універсальне братерство, не мають сумнівів, що всі народи землі обіймуться під еґідою й гаслами „несмертельних принципів".

Тому демобілізують військо, відсилають додому козаків, простягають руку Москві. А Москва підлещується, всміхається і — тче сітку інґриґ...

Український нарід, зо свого боку, ніби чекає: не довіряє росіянам; червоні підлещування підважують ці прості й чесні душі. Большевики обіцюють мир і братерство, хліб для всіх і працю для всіх, цілковиту рівність. Чому не вірити? Чому не прийняти цієї нової привабливої теорії, що веде до здійснення загального добробуту?

Червоні посилають по всіх усюдах своїх пропаґандистів, що розливають отрую і готують бунти й повстання по українських містах.

Харків попадає в руки московських прислужників; там повстає большевицький уряд і в допомогу йому з півночі насуваються збройні совєтські сили.

„Ми йдемо не на те, щоб вас поборювати та панувати над вами, — кажуть червоні українцям. — Ми приходимо, щоб підтримати справжній український уряд; ми приходимо, щоб забезпечити Україні свободу, що її ніколи не зможе здійснити буржуазний уряд, наймит капіталістичних держав".

Український нарід змагається між національним почуттям і мрією про рай на землі. Вагається, захоплюється, чекає. Не йде в лави червоних москалів, бо його національне почуття занадто живе і цього йому не дозволяє; але й не поборює червоних, бо — нарід чесний — вірить у те, що йому говорять, і що йому врочисто прирікають.

Чекає...

Але те, чого не помічає уряд, те, чого не підозріває нарід, вбачає й інтуїтивно відчуває молодь, цвіт раси, жива сила нації.

Молоді студенти чують у своїх щирих серцях крик тривоги, розуміють ошуканство і запалюють полумя пристрасти.

Вони вирішують створити відділ для боротьби проти большевиків, що загрожують Києву, столиці, серцю України.

Вони — студенти університетів і ґімназій, хлопці від 16 і 14 років, юнаки трохи старші від двацять-літніх, що йдуть у бій зо співом у серці і посмішкою на устах.

Тимчасом орди Муравйова наступають і загрожують святому Києву.

На двірці в Крутах зустрічаються з студентами.

Чотири тисячі проти шістьсот.

Брутальна сила проти героїзму.

Число проти ентузіязму.

Техніка проти пристрасти.

Студенти бються, як льви, падають, посміхаючись, один за одним, навкруги цієї невідомої стації, що потім засяяє славою в історії героїзму народів; навкруги цієї стації, що пригадує Термопілі і що її один український письменник назвав Ронцисвалем своєї Батьківщини, бо з маленького бою, подібно як з бою палядинів Франції, народилась і розцвіла нова національна епопея, набралась нового і справжнього життя Батьківщина.

Жертва 600 студентів, перебитих у Крутах 20 років тому, 29. січня 1918 року, чотирма тисячами червоних моряків, розлючених їх геройчним спротивом, примусила український нарід зрозуміти, що не від большевизму чекати йому світла, добробуту, свободи і порятунку; примусила його зрозуміти, що соціялістичні утопії й демократичні принципи — подібні до мантій із затроєних квітів, що вкривають глибокі безодні. Вона піднесла українське національне почуття, влила в душі віру і мужність, зеднала в одному могутньому зусиллі всі енерґії.

Військо реорґанізується, нарід повстає і змагається чотири роки проти всіх і вся. Україна тримає високо прапор власної свободи і тільки злочинна байдужність Антанти привела зрештою до триюмфу комуністичної Москви.

Крути, проте, сяють світлом незмірної жертви, як маяк, що його ніяка буря не зможе ніколи загасити, і помордовані тіла молодих героїв прокопали неперехідну безодню між Києвом і Москвою, стверджуючи права України на незалежність — повну, інтеґральну, абсолютну.

Мав рацію великий історик Грушевський, коли сказав над жертвами, вкритими квітами й оточеними незчисленним натовпом: „Стримайте ваші сльози! Ці юнаки дали своє життя за звільнення Батьківщини, і Батьківщина зберігатиме завжди їхню память".

Я твердо вірю, що завдання молоді наших часів, таких трудних і каламутних, може й повинно бути велике. Зла розкладова ідеольоґія загрожує цивілізації, ладові, найвищим і найчистішим принципам, найдорожчим для кращих і гідніших людей.

Молодь, багата на енерґію, наладована ентузіязмом, палаюча вірою, має бути по всіх усюдах, на Сході й на Заході, післанцями світла, правди, сили, в імя свого власного народу, для порятування власної нації, для екзальтації несмертельної Батьківщини.

Саме тому почуваю велику честь, що можу говорити сьогодні, 29. січня, в двацяті роковини, про епічну подію в Крутах і що можу висловити побажання, щоб у найближчій будуччині студенти Італії й інших великих дружніх націй, звязаних спільними ідеалами, могли привитати в українських студентах вільних громадян Незалежної Нації.

(З італійської мови переклав мовою українською: Евген Онацький).

20 ЛІТ БОРОТЬБИ ЗА ДЕРЖАВНІСТЬ

Як славно бувало козацькі сини
Боролись до смерти-загину.
Боротись будемо, соколи, всі ми
За нашу святу Україну!

20 літ тому, 22 січня 1918 р., по віковій перерві Української Державности пролунали золоті слова IV. Універсалу Української Центральної Ради: „Від нині Українська Народня Республіка стає самостійною, від нікого незалежною, вільною, суверенною Державою Українського Народу". Так була оформлена в новітніх часах тисячлітня історична традиція українського державного ідеалу, за який боролись козацькі сини та до праці за який кликали в найтяжчий період життя нації Пророк Тарас Шевченко й Каміняр Іван Франко. І голос їх поступово могутнів та завершувався працею й чином.

Найбільш помітні прояви підготови до боротьби плеканням фізичної й моральної сили були виявлені в Зах. Україні в праці соколів і січовиків, з рядів яких вийшли **Українські Січові Стрільці.** І хоч нація ще не була підготовлена до боротьби, то вірні сини її ставали до іспиту.

Першим таким іспитом була **Маківка** 29.IV.—2.V. 1915 р. Тут вперше українські герої у власних національних формах відновили традицію збройного чину княжих дружинників та давніх запоріжців. Іспит був витриманий блискуче. Бойова слава січовиків прогомоніла по всій Україні. Національний рух став жвавіший, прибравши стихійний характер.

Надійшов памятний 1917 р. розвалу російської імперії — вязниці народів. Розірвались кайдани фізичного поневолення. Українська нація пробуджувалася з духового поневолення й могутніми кроками йшла вперед, оформлюючи свій рух універсалами Української Центральної Ради.

Так прийшло до другого іспиту моральної сили української нації. Виявився він у Крутах 29. січня 1918 р. **Крути** були першою жертвою чистої **юнацької крови** на вівтар Батьківщини. Голос цієї крови, такий простий і трагічно-зворушливий, заглушив несвідому й ворожу пацифістичну демаґоґію. Юнаки Українського Студентського Січового куріня не критикували інших, не вимагали від них чину, але самі стали до чину, самі показали, що вміють. А найбільшим уміням є беззастережно віддати життя своє для добра Батьківщини. Молоді крутянські герої виявили свою найбільшу любов до України чином до загину. Лише цей чин перетворив приспані сили нації до активного руху. Від того часу почали ставати до бою за свободу українського народу все нові й нові борці, не боячись тернистого шляху, ані самого пекла.

Прийшов і 1918 р. розвалу Австро-Угорської монархії. Стала вільною Західня Україна. І хоч світова війна на цій українській землі все зруйнувала, не залишивши каменя на камені, то проте борці за українську незалежність проголосили 1. листопаду 1918 р. в столиці українського князя Льва державну самостійність Західньої Української Народньої Республіки, ставши в оборону своєї землі перед переважаючими силами ворога.

Довгі роки в нерівній боротьбі за найжахливіших обставин йшли лицарі абсурду все вперед до свого національного ідеалу.

Так прийшло до третього іспиту в **Базарі** 22. листопаду 1921 р. Перед моральною силою чину 359 лицарів Українського Війська блідну́ть усі знані до цього часу геройські події світу. Витримати три роки в безупинній збройній боротьбі, відбути Зимовий похід, перемагати без зброї тисячу разів переважаючого ворога, здобуваючи від нього зброю в Листопадовому поході, де сміливість і завзяття не мали меж, змогли лише **українські герої.** Тисяча новітніх запоріжців за гаслом Святослава Завойовника **„Йду на вас!"** пішли проти міліонової ворожої червоної армії. Колиж нарешті забракло фізичних сил, 359 героїв за гаслом тогож Святослава Завойовника **„Мертві сорому не мають"**, виявили свою моральну силу до кінця. Вони витримали надлюдські знущання розлюченого ворога й усі як один вмерли зо співом національного гимну „Ще не вмерла Україна".

І ця смерть 359 героїв покликала до чину тисячі й міліони нових борців, що ще в жахливіших обставинах совєтського пекла стали до бою за національне буття. Ворог лютував і жорстоко розправлявся з позбавленими зброї борцями, але нічого не міг вдіяти. Тоді був направлений удар на вожда Нації. 25. травня 1926 р. впав на варті Української Державности **Симон Петлюра.**

Смерть вожда зеднала в одно велике ціле всі прояви визвольних змагань Нації. Боротьба безупинно точиться на всіх фронтах і буде продовжуватись так довго, поки не досягне могутнього руху для перемоги Української Правди. Тоді будуть побудовані памятники **Невідомому Українському Борцеві,** поруч якого будуть постаті відомих, серед яких не буде бракувати жінки-геройки Ольги Басарабової та юнаків-лицарів Біласа й Данилишина.

І ми, українські соколи, з побожністю згадуючи в ці великі роковини про те, „як славно бувало козацькі сини боролись до смерти-загину", маємо за прикладом крутянських героїв не словами, але ділами показати, на що ми здібні в праці для добра України. Тому бадьорим витривалим кроком продовжуймо розпочатий Українським Сокільством перед 40 роками шлях **„Все вперед, всі враз!"** — („Український Сокіл").

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

І М., Лос Енджелес, Кал. — Дякуємо за витинок з американської ґазети про українців. Передрукуємо. Тішить нас вістка, що є там добрі люди, що беруться за орґанізування членів до У. Н. Союзу. Таким чином поставиться сильніші підвалини під наше життя, бо буде зорґанізоване тіло, що дбатиме про його розвій. Ми знаємо, що там є дуже багато наших людей. Та, на жаль, це „малороси", або національно цілком неосвідомлені. Дописуйте часто. Ви так далеко від головних осередків українського життя в Америці, що не так легко мати відомості про те, що діється серед тамошніх громадян. Знаємо, що Вас там мало, тому особливо цінимо працю тих, що піддержують там українське життя і роблять добрий розголос українському імені й українській справі.

С. Б., Брустер, Н. Й. — „Пропамятну Книгу У. Н. Союзу" вислано до краю ріжним нашим установам, як також на адреси деяких діячів. Вислано і до деяких читалень та до деяких селян. Тому можете пробувати вислати і до читальні в Бабухові. Найкраще висилати на імя якоїсь особи. Тішить нас, що Ви так гарно ставитесь до цеї Книги, що Ви відчули те, що в ній зібране, та що хочете, щоб і в нашім селі в Рідні̇м Краю знали, що українські іміґранти в Америці робили, чого доконали та як допомагали рідним братам у старому краю.

Гнат Кращанко.

В СТАРІМ ЗАМКУ

Історична повість.

(33)

— Сотник мене тут поставив, не вас. Тай ви казали, що він погиб...

— А то пекло з тою голотою! — дико засміявся, тупаючи ногами і скрегочучи зубами.

На приказ Недайбога козаки позакладали ворота колодами. Сам Недайбіг щез у вежі. Підстароста ходив ще якийсь час, кленучи, і пішов до своєї хати.

Підстароста не сумнівався, що сотник приїхав по якийсь давній скарб і вибрав його. Цей скарб Кіндис хотів якнайскорше взяти в свої руки, бо таки не було виключене, що він сам, або хтось з його родини врятується. Коли би Кіндис мав скарб у своїх руках, то, побачивши, або провідавши, що котресь з Настарських вертається, міг би з вкраденим і зо своїм власним скарбом втекти. Він уже цілком приготовився був до того. Ще лиш захопити би йому скарб сотника. Тепер він погадав собі, що скликувати до помочі громаду не добре було би. Заскоро справа розголосилась би. Він вислав малу Настю, щоби побігла і висланих людей відкликала.

— Може би Ганку вже випустити? — шепнула до нього його сестра Текля.

— Це було би заскоро. Нехай трохи посидить та відьма. Нічого їй не станеться. Мені там треба би... на горішній замок. Та люди сотника показилися. Не хочуть мене впустити. Іди ти до них. Скажи їм, що дуже зле на тім вийдуть. Ти з ними ліпше розмовишся.

Текля покрутила головою і відповіла коротко:

— Не хочу!

По цій відповіді відійшла. На примурку стояла фляшка з горівкою. Кіндис здіймив її і добре потягнув. Став надумуватися, що тепер робити. Вже смеркалося. На другім подвірю козаки забарикадували вхід і поставили варту. Вже чути було, як зносили і скидали річи, вибиралися в дорогу. Кіндис стояв, наслухував і думав:

— Щоби я їм дав скарби вивезти звідси? Не діждуть!... Не схочуть доброхіть віддати, то скличу громаду і запю горівкою. Пяна громада кинеться на них, повяже. Довго боронитися не зможуть.

Пустився до воріт, щоби вийти і в містечку звербувати людей. Коли вже стояв на місточку, знов став розважати:

— Вже западає ніч... Іти зараз, чи відкласти до завтра?

Заклав долоню за вухо, бо воно вхопило неначе кінський тупіт вдолині. Стояв як вкопаний в землю стовп. Вечір був тихий, мовчанка гробова, по впалій вечірній росі голос ішов дуже далеко. Кіндис не годен був второпати, що то за тупіт міг би бути. Череда, або табун, що вертається з паші, інакше біжить. Татарські коні не були це, бо то був тупіт кованих копит. Хід коней був правильний, повільний, тяжкий. Йому також бачилося, що чує бренькіт зброї, такий, який буває в часі спокійного походу. Витріщив очі, щоби глянути в ту далечінь. Не бачив нічого, бо вже було затемно.

Як блискавка майнула в його голові думка, що товариство сотника може врятувалося. Як скоро ця думка виринула, так скоро й щезла. Сміявся з того хвилевого дитинячого страху.

Тупіт ставав голосніший, наближався до замку. Почув і пізнав голос Хорошка, як він, балакаючи до когось, сказав, „пане сотнику!" Якби Кіндис вірив у духи, то гадав би, що Хорошко балакає з духом сотника. Та підстароста в духи не вірив.

Кіндиса проймав щораз більший жах. Втікати не хотів, до замку назад увійти боявся. Тупіт вже наближався до моста. Сам не знаючи, що робить, зсунувся з моста у фосу, через котру ішов міст. Спустився з таким розгоном, що якби був не вхопився за кору, був би скотився на дно у воду. Побачив, що на конях їдуть якісь дві жінки. Які, в тій темноті не пізнав. Бачив, як візок задержався коло моста, як з нього здіймили когось і на руках занесли до замку. Тепер Кіндис угадав, що жінки на конях, то сотникова і донька. Здавалось йому, що то духи з того світу.

Голос Хорошка пояснив йому, яким способом товариство сотника врятувалося. Що в рішаючій хвилині припадково надійшов обізд Хорошка і вдарив на татар ззаду. Доказом того було це, що тепер до замку прийшло яких десять коней більше. Скреготав зубами. Аж тепер не знав, що робити:

— Надробляти безличністю і вертатися до замку, чи втікати? Не рухаючися зо свого скритка, обмірковував ці два питання.

(Дальше буде).

Світла й тіні подружжя.

Петро й Маруся сподіваються на свята гостей. Ясно, що Петро мусить Марусі помагати.

— Якщо мої товариші зналиб, що я мушу тобі помагати мити начиння, то висміялиб мене.

— Та якби вони знали, як смачно я варю для тебе, то завидувалиб тобі.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ТИЖДЕНЬ ДИТИНИ.

Цього понеділка почався в Америці так званий національний тиждень дитини. Звісно, ініціятори цього тижня хочуть звернути увагу всього народу на те, як це важно, щоб дитина дістала відповідне виховання, щоб її інтереси були добре обєрегані, щоб вона була забезпечена перед небезпеками для здоровля, й таке інше.

Цей тиждень дитини нагадує давніше вже заведені тиждень матери й тиждень батька. Чи треба батькам і громадянству пригадувати вагу потреб та інтересів дитини, як пригадується дітям і громадянству вагу потреб та інтересів батька-матери?

СЕРЦЕ ПРОТИ МІЗКУ.

Через те, що в світі загально приймається за обовязок дбати за добро батька й матери, в тиждень матери й у тиждень батька люди балакають багацько дурниць. Всякий уважає своїм обовязком підходити під загальні поняття обовязку та своїм балаканням викликати враження, що він саме сповняє ці загально признані обовязки.

Тиждень дитини це новина; обовязки супроти дитини ще не так виразно означені, як обовязки дитини супроти родичів, тому й у тиждень дитини бесідники говорять розумом, а не серцем, і через те про справу можна почути багато цікавих річей.

ЩО МОЖНА СКАЗАТИ ПРО ДИТИНУ.

Першого дня національного тижня дитини, себто в понеділок, 14-го лютого, відбулася в Ню Йорку заходом газети „Ню Йорк Геральд-Трибюн" конференція в справі дітей, що може дати поняття, які преріжні справи виринають, коли говориться про дітей.

На тій конференції, що тривала коло три години, десять бесідників і бесідниць говорили про такі справи: умове здоровля дитини; безпеченство дитини; опіка над тілесним здоровлям дитини; духове здоровля дитини; як одівати дітей; питання надзвичайно талановитої дитини; як навчити дитину орудувати грішми. І такі інші питання.

Отже є між порушеними там справами питання, яких, здавалось би, порушувати не треба. Хто думав би про те, що існує умове здоровля, як існує тілесне здоровля? Або що духове здоровля це щось інакше від умового? Або що дитину треба вчити, як орудувати грішми?

НАВЧАННЯ ШТУКИ ВИХОВАННЯ.

Про ті питання говорили широко відомі виховники, лікарі, професори найкращих американських університетів, редактори виховних журналів і т. п.

Ці люди всі виходили з заложення, що ніяка людина не знає, як виховувати дітей, що всяка людина мусить цього щойно вчитися.

У щоденнім житті ми звичайно стрічаємося з людьми, які думають, що всяка людина, яка може дитину сплодити, вміє її виховувати.

КОЛИ ТРЕБА ПОЧАТИ НАУКУ ДИТИНИ.

Ми звичайно думаємо, що умове виховання дитини починається з її приходом до школи.

Д-р Арнольд Гезел, директор „клініки розвою дитини" при Єйльским університеті, говорив на згаданій конференції, що умове виховання дитини повинно починатися при народженні дитини.

Серед освічених людей ця думка вже давно принята як певна правда. На цю тему вже й розповідають анекдоту про великого грецького фільософа Арістотеля, що як Филип, македонський король, приніс до нього на виховання свого сина Александра та пожалував, що віддає його так скоро, то фільософ спитався короля:

„А скільки років королевичеві?

„Пять", відповів король.

„Пять?" — дивувався фільософ. „Як так, то ти, королю, приносиш свого сина на виховання не заскоро, але 5 літ запізно".

МАЛА ОСОБИСТІСТЬ.

Чому мається починати умове виховання дитини так вчасно?

Проф. Ґезел каже, що тому, що дитина вже при своїм народженні є виразною особистістю, себто особою з питомими собі признаками й вдачею.

Це може виглядати на неправду. Як можна таке говорити? Адже дитина — це дитина. Кожна дитина під умовим оглядом така, як інша.

Проф. Ґезел каже: „Дитина родиться не лише з тілом, але з умом. Кожна дитина це окрема особистість. Одна дитина з природи весела й товариська, інша сумовита, спокійна, вдумлива. Одна дитина пнеться наперед, інша відступає назад і соромиться. Одна дитина відважна, інша дуже чутлива й боязлива".

Чи годиться це з нашим досвідом?

Якщо годиться, то чи можна кожну дитину виховувати в такий самий спосіб?

ДИТИНА И ОДІННЯ.

Одна з бесідниць говорила про вагу одіння. Порушувала притому багато питань, звязаних з одінням.

Між іншим говорила про вагу того, щоб дитина одівалася так, як інші діти, та щоб дитина не була свідома свого одіння. Себто, щоб дитина перед людьми не думала про те, як вона одіта.

Це виглядає не єресь: багато батьків думають, що дитина саме повинна все бути свідомою свого одіння.

Що справді краще для людини: бути все свідомою свого одіння, чи за своє одіння дбати, але його не бути свідомою?

ДИТИНА И ГРОШІ.

Ще інша бесідниця говорила про питання: як навчити дитину орудувати грішми.

Говорила вона: Досі звичайно думали, що дитина наперед має вчитися, як гроші заробляти, а доперва потім учитися, як грішми орудувати.

Вона говорила: Коли дитину не вчити, як орудувати грішми, поки вона не пічне гроші заробляти, то звичайно дитина цеї штуки вже ніколи не навчиться.

Тому, як хто хоче навчити дитину орудувати грішми, той повинен учити дитину цеї штуки ще до часу, як вона пічне гроші заробляти.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Великий вечір української музики.

Концерт наших артистів Марії Сокіл і Антона Рудницького відбувся 13. лютого б. р. під зарядом Центрального Комітету укр. нац. організацій міста Ню Йорку. Велика саля була переповнена.

Артистів представив адвокат Михайло Пізнак. У свому слові згадав наших музик, що робили і роблять добре імя нашій музиці в Америці, і дав вислів загальної радости з приводу приїзду нових та знаменитих артистів. Публика привитала артистів сердечно, після чого почалася програма.

В першу частину ввійшли оригінальні пісні Барвінського, Василенка, Людкевича, Лисенка і Гайворонського, дальше оперові арії з опери „Довбуш" А.Рудницького, з опери „Захар Беркут" Лятошинського і з опери „Мадам Ботерфлай" Пучінія. Як надлаток виконали артисти Пучінія вальс з опери „Богема" і пісню Рахманінова „Біля мого вікна".

Перша частина концерту скінчилася промовою арт. Рудницького, в якій він коротко і ясно пояснив ціль збірки фондів на Українську Лічницю у Львові. В часі перерви збирано жертви на цю ціль.

Друга частина програми була зложена з народніх пісень в обрібці Лятошинського, Барвінського, М. Колесси, Рудницького і Л. Ревуцького. Обоє артисти репрезентаційні. Голос М. Сокіл свіжий, чистий, ясний і гнучкий; він захоплює слухача і розлюблює в собі. Співає, а вираз її обличчя точно відбиває зміст кожного її співу. Акомпаніює їй її муж, композитор і диригент А. Рудницький, зрівноважено й експертно. Обоє творять досконалий дует, а характеризує їх музикальність та із цим високо художня інтерпретація творів; небуденна технічна досконалість дозволяє їм на повну свободу виконання і найскладніших пісень ріжного стилю.

Майже вся програма нова, наших сучасних композиторів, цікава і займаюча, вказує на її високий художній рівень. Оперові арії з нових наших опер звернули на себе особлившу увагу та привели думку: по цей бік океану діждуться вони вистави, може й у близькій будучині...

Спинюся над обрібками народніх пісень, бо ділянка ця мені одна з найдорожчих. На цьому концерті чув я девять, та мав нагоду почути вже багато більше у виконанні Сокіл і Рудницького. Загально говорячи, про опрацювання цих пісень треба тільки ствердити, що майже всі ці композиції солідні, зрілі і ріжнородні під оглядом стилю, техніки, сили і краси; сопровід, це, так би мовити, ілюстраційне доповнення мельодії пісні, деколи перевантажене, хоч, правду кажучи, цікавий він, живий та не банальний. Біда в тому, що такий супровід не зовсім дає пісні сповнити її місії; він пісню немов приголомшує своєю величиною. Втішно бачити серед наших молодих композиторів заінтересування народньою піснею. Велика її сила! Не викривить її ніхто, а сучасна велика техніка тільки стане їй до послуг.

За обрібками народніх пісень і зрозумінням її стилю піде в чергу використування мельодійного матеріялу в оригінальних творах, а дальше наступить розцвіт нашої національної музики.

Кому з наших сучасних композиторів належиться першенство за обрібки народніх пісень(на голос із фортепіяном)? Майже кожний має свої прекрасні риси; взявши всіх разом, це велика сила! Та, на мою думку, найближче ідеалу стоїть тепер у нас Левко Ревуцький.

В програмах концертів Сокіл і Рудницького бачимо крім згаданих уже імен ще такі: П. Козицький, З. Лисько, К. Стеценко, М. Тіц, К. Богуславський, Ю. Мейтус, М. Фоменко, Д. Січинський, А. Вахнянин, Я. Степовий і інші.

Досить нових імен, багато нових композицій, з яких більшість перший раз виконані в Америці. Майже весь матеріял у рукописах жде і аж проситься до видання. Вірю, що як у краю наладнається видавнича справа, то наша іміграція пособить цьому ділу.

Успіх наших артистів належить у великій частині завдячувати творам наших композиторів; це композитори дали їм „з чим їхати" та „з чим показатися" не тільки серед українців, а й серед дуже критичних чужинців.

Своєю поїздкою роблять наші артисти велике діло: добре імя здобувають серед чужих, своїх на дусі піддержують і Народній Лічниці помагають.

Побажаним є побачити й почути тут і інших наших першорядних артистів з краю. Правдиву вартість усюди оцінять, тож пора нам іти в широкий світ і показати себе. Світ уже звернув на нас увагу, тож гріхом булаб наша мовчанка!

М. О. Гайворонський.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Згадаймо за доброго робітника.

Дійшла до нас відомість через „Свободу", що не стало між нами бл. п. Михайла Скибінського. Думаю, що треба пригадати, що покійник був у нашим 241 відділі У. Н. Союзу раз предсідником та два рази фінансовим секретарем і організував до відділу членів. Був також діяльним українським громадянином і тому годиться згадати імя покійника добрим словом.

Наталія Камфонік.

НЕ ВПАДАЙ У ГОРЮ!

Хоч доля погана тебе оповила,
Куди не поглянеш, кайдани, тюрма,
Не трать ще надії, простуй свої крила,
До кращого завтра хай летить душа.

Не впадай у горю! Борися, як можеш,
І вір, що побідник напевно будеш,
Всі злидні щоденні в житті переможеш,
Як з лихом до бою ти сміло підеш.

Не впадай у горю, не гни свою спину,
Хоч доля погана глузує часом;
Піднімайся сміло в щасливу хвилину,
Щоб не бути вічно в неволі рабом.

Час ярма ворожі скинути, стоптати,
Час тюрми погані знищити на прах
І на своїй волі пісню заспівати
Всім ворогам нашим на ганьбу і страх.

Годі все поклони для ворогів бити,
Їх ласці коритись так ціле життя;
Час вже в своїй хаті своїм паном бути
По свому рядити, як прагне душа.

Хоч доля погана тебе оповила,
Не трать ще надії, не впадай в ярмі,
Покажи, що в тебе є козацька сила
Ставати до бою на завтрішні дні.

Микола Горішний.

На виставі псів.

— Подивися, який зарослий цей пес: такий дуклатий, що дійсно не знати, де голова, а де хвіст!

— Я знаю раду. Вщипну його, а там, де буде гавкати, там є його голова.

РЕВМАТИЗМ ЗДЕРЖАНИЙ УПРОДОВЖ 48 ГОДИН.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Збірка на Рідну Школу.

З нагоди 25-літнього ювилею подружого життя відомих українських громадян Павла й Анастасії Гаврисів відбулась у них 5 лютого ц. р. гостина, на котрій гості не забули про Рідний Край і зібрали на Рідну Школу $22.75.

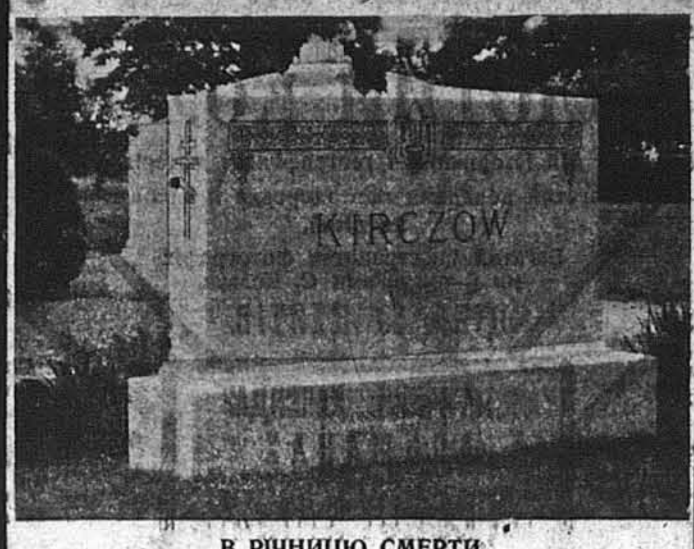
По прочитанні тостмайстром привітних телеграм та по зложенні бажань забрав слово Михайло Ратушний й закликав гостей, щоб при гарній забаві не забули і про народній обовязок та щоб зложили свої жертви на Рідну Школу, котра під цю пору знаходиться в критичному положенні. На його зазив Оля Дмитрів і Олекса Боднар, що хоч роджені тут, то в народній роботі йдуть слідами батьків, взялися перевести збірку. Зложили по $2: М. Ратушний, П. Гаврис, І. Дмитрів, В. Савчук; по $1: М. Боднар, М. Флоризон, Г. Кук, Єдинак, Скорик, Василишин, д-р Ю. Андрейко, М. Олексів, Магаляс, Анна Томків, М. Олександер, Т. Костечко; по 50 ц.: Шацел, Дейвис; по 25 ц.: Анна Евко, С. Флоризон; дрібними жертвами $1.25. Разом $22.75, котрі вислано через Обеднання на призначену ціль.

М. О.

У лікаря.

— Чи риби здорові? — питається пан Клюскевич лікаря.

— Гадаю, що так, бо досі ще ні одна в мене не зголошувалася.

В РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

На вічний спомин мого дорогого мужа й нашого батька й діда,

КОНСТАНТИНА КИРЧОВА,

що розпрощався з цим світом рік тому, 19. лютого 1937 р.

Дружина Антоніна.

Діти: Теодор, Ольга, Марія, Анна й Олена, внуки, внучки.

WPA РОБИТЬ ПОКАЗНИК АМЕРИКАНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ

Показник Американських Композиторів, який тепер складає Музичний Відділ Федеральної Адміністрації Праці (WPA), виявляє іcнування в Злучених Державах великого багатства творчого таланту на полі музики.

Що значить „американська" музика? Хіба є американська музика? На те питання відповідає WPA, пояснюючи, чому робить такий показник: „Не зважаючи на те, що деякі уряди роблять всякі зусилля, щоб обмежити і загородити своє культурне життя у вузьких націоналістичних або расових межах, ми в Злучених Державах Америки признаємо, що нашу американську культуру утворили люди, які прибували сюди мало не з кожної країни світу. На полі музичної творчости ми залічуємо до американських не тільки твори композиторів, які родилися в цім краю, але також тих, що осіли в Злучених Державах і тут живуть, всеодно, чи приняли вони тутешнє громадянство, чи ні".

Американська музика становить значну частину концертових програм Музичного Відділу WPA. Перший раз це виявилося в березні 1936 року, коли зроблено список усіх музичних композицій, що їх виконали впродовж місяця 443 концертові групи Музичного Відділу. Виявилося, що з 1,603 композицій, виконаних у тім місяці, понад 500 були твори американських композиторів.

Таке сильне представництво американської музики в концертах WPA було несподіванкою для самих музик. WPA зробила тоді реєстр усіх американських музичних творів, відіграних її орхестральними ґрупами впродовж 18 місяців. З додатком творів, що їх виконано пізніше підчас Крайового Музичного Тижня в травні, це вже був майже повний показник американських композицій і композиторів.

Показник обіймає приблизно 5,000 ріжних музичних композицій, творів музик американців та композиторів, що живуть у Злучених Державах. Входять до нього як давніші композиції так теж маса нової музики, що найбільше її повстало в часі останнього десятка літ. Показник, як уже буде виданий, послужить за джерело інформацій для музикантів і дириґентів, якого вони досі не мали. Сподіваються, що також у широкому загалі він збільшить зацікавлення американською музикою.

Між іншими завданнями орхестр WPA є теж те, щоб ознайомити слухачів з творами нових композиторів. В Шікаґо, наприклад, на закінчення останнього сезону Ілинойської Симфонічної Орхестри роздано брошуру з повним списком виконаних у сезоні композицій, у якому зазначено як прем'єри взагалі так теж перше виконання даного твору в Шікаґо. Премієри включали твори Ричарда Червонки і Роберта С. Витнія, симфонічну поему Роберта С. Чайлда й увертури, суїти і фантазії Рейді Брітена, Ірвінґа Фишера, Флоренса Каліджікіяна, Давида Ван Вактора і Филипа Варнера.

Вже самі імена американських композиторів указують на широку ріжнородність тих елементів старого світу, якими збагатилась американська людність і культура, та підкреслюють факт, що справжнє американство виявляється найкраще в тому, що воно ті дарунки приймає і засвоює. Показник Американських Композиторів, який уже скоро буде готовий, подає біографічні дані, опис і аналізу творів та вийнятки з голосів критики. Каже д-р Николай Соколов, директор Музичного Відділу WPA: „Якби тривку вартість мали лиш кілька з тих композицій, які ми виконуємо на наших концертах, то вже це буде немалий причинок до поступу музики в Америці".

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ.

(87)

Бачучи, що Тарзан більше не звертає на неї уваги, Нкіма хотіла вже кинути патика з листом. Та тут вона запримітила молодого птаха, що мабуть перший раз пробував своїх сил. Зміркувавши, що той птах ще добре не вміє літати, Нкіма почала за ним уганяти. Та птах якось оборонявся і хоч з трудом піднімався, то всетаки уникав лап Нкіми.

Але Нкіма рішила таки птаха зловити. А завзялася вона так на птаха тому, що бачила в ньому слабість. Далі тому, що та слабина всетаки вирівалася їй з лап. Це обурювало її і подразнювало її амбіцію „Чекай, а я таки тебе зловлю", думала вона. Притім вона кріпко тримала патик з листом і так запускалася чимраз глибше в нетри в погоні за птахом.

Гурт перемучених подорожників під проводом Джейн зупинився спочити. Попоївши дещо, одні зараз кинулися на землю і поснули. Але Бравн не дуже хотів спати. Йому конче хотілося трохи посидіти зо своєю дівчиною і з нею поговорити. На любу розмовоньку чоловік у віці Бравна ніколи не перемучений. Також Анета під тим оглядом не ріжниться від Бравна.

Сівши біля дівчини й підсуваючись усе ближче і ближче до неї, Бравн вкінці таки не вдержався й обняв її руками. На його превелику радість Анета не тільки що його не відтрутила, але ще дужче притиснула його руки до себе. Вони обоє знайшлися в семому небі і мабуть у тій хвилі булиб не запримітили слона, а не то дикуна, що слідкував за ними зо-сховку.